

การศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 11

นางสาวสุพิศรา สมนานประธาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1069-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I20213529

A STUDY OF THE OPERATION OF THE PROJECT OF THE NEW AGRICULTURAL THEORY AS
INITIATED BY HIS MAJESTY THE KING IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE
OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION ELEVEN

Miss Suputra Samanpratan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1069-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

โดย

นางสาวสุพัตรา สมานประธาน

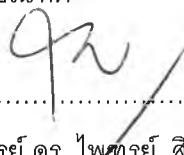
สาขาวิชา

ประถมศึกษา

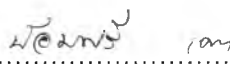
อาจารย์ที่ปรึกษา

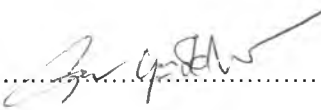
รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวโรจน์

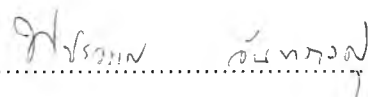
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เคท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวโรจน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศุ)

สุภัทรา สมานประธาน: การศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 (A STUDY OF THE OPERATION OF THE PROJECT OF THE NEW AGRICULTURAL THEORY AS INITIATED BY HIS MAJESTY THE KING IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN)
 อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวยโรจน์, 248 หน้า, ISBN 974-03-1069-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านรูปแบบกิจกรรม ด้านการเตรียมการ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านปัญหาการปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านรูปแบบกิจกรรม โรงเรียนส่วนใหญ่ได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ตามรูปแบบที่ 2 โดยผู้บริหารประชุมกับคณะครูในโรงเรียน และผู้นำชุมชนในการเลือกรูปแบบกิจกรรมเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา คือ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและบริเวณพื้นที่ 2) ด้านการเตรียมการ ผู้บริหารกำหนดนโยบายโดยการประชุมครูและผู้ปกครอง วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานโครงการที่โรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดคือ เพื่อให้ให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และวิชาการเกษตรโดยจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม ส่วนการเลือกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในโครงการโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หลักความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น 3) ด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการให้นักเรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมในโครงการตามความถนัดและความสนใจ ผู้บริหารส่วนใหญ่ช่วยเหลือสนับสนุนครูด้วยการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนด้านการบูรณาการด้วยการจัดหาตำรา เอกสารให้ครูศึกษา และครูส่วนใหญ่ได้บูรณาการกิจกรรมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ เข้าไปในการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์การทำงานพื้นฐานอาชีพ 4) ด้านการประเมินผล พบว่า ผู้บริหารและครูใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงานซึ่งผู้บริหารใช้เกณฑ์การมีส่วนร่วมของบุคลากรเป็นเกณฑ์ในการประเมินผล ส่วนครูประเมินผลจากความร่วมมือและความสนใจของนักเรียน 5) ด้านปัญหาการปฏิบัติงาน พบว่าปัญหาที่ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่พบ คือ ปัญหาในการปฏิบัติตามรูปแบบกิจกรรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และปัญหาการขาดงบประมาณในการสนับสนุน ได้รับความช่วยเหลือไม่สม่ำเสมอ ขาดคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....
 สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2544.....

ลายมือชื่อนิสิต.....สุภัทรา สมานประธาน.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4183821227: MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: NEW AGRICULTURAL THEORY AS INITIATED BY HIS MAJESTY THE KING SUPUTTRA SAMANPRATAN :A STUDY OF THE OPERATION OF THE PROJECT OF THE NEW AGRICULTURAL THEORY AS INITIATED BY HIS MAJESTY THE KING IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION EDUCATIONAL REGION ELEVEN, THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. VORASUDA BUNYAVIROJ, 248 pp. ISBN 974-03-1069-9.

This study examined the operation of the project of the new agricultural theory as initiated by His Majesty's the King, which had been conducted at various schools under the Office of the National Primary Education Commission. The study explored four topics, namely (1) types of activities (2) preparation process, (3) implementation and (4) problems in conducting the project at schools under the Office of the National Primary Education Commission Educational Region Eleven.

The findings revealed the following: (1) types of activities, the majority of the participating schools, after their executives had held a meeting with the community leaders, chose Activity Type II. Apparently, the selection was made according to the suitability of location and environment of each site. (2) Preparation. The school administrators defined a policy following a decision making-meeting with teachers and parents. As a result, most of the schools had reached a similar objective. They expected that students who took part in the project would be able to assimilate and apply the knowledge gained from its operation into their daily life. Preparing for implementation of the project, most of the schools arranged for their personnel to attend seminars or trainings on the "New Theory" farming and agriculture to ensure that each of them would have a thorough knowledge on integrating farming practice according to His Majesty's "New Theory". The environment and conditions of each location was used as criteria for choosing the appropriate types of activities for practice. (3) Implementation. In implementing the project, responsible teachers were to let students choose the activities appropriate for their abilities and attitudes. The primary role of school executives, at this stage, was to give consults or solutions to problems that might have occurred in the operation. Most of the executives also gave support in integrated learning by providing learning materials or text materials for teachers' further study. To enhance the learning process, the majority of teachers had similarly opted to integrate the "New Theory" farming activities into the existing activities of the Work Oriented Experience classes. (4) Evaluation. Executives and teachers undertaking the project employed an observation method in assessment. While teachers' performances were being measured by school executives based on the extent of their participation in the project, students' were graded by their co-operation and expressed of interest in the project as observed by teachers (5) Operational problems. The study showed that problems encountered by teachers and responsible personnel lie in conducting the activities according to the "New Theory" farming, lacked of fund, irregularity in provision of various forms of aids, lacked of instruction manuals on integrating activities relevant for the "New Theory" project as well as lacked of following up evaluation measures.

Department...Elementary..Education.....

Field of study.. Elementary..Education....

Academic Year.. 2001.....

Student's signature *Suputra Samanpratan*.....

Advisor's signature *Vor. Bunyaviroj*.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ วรสุตา บุญยไวโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับความเมตตากรุณาของอาจารย์มา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เกท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์เพชรวรรณ จันทรางศู กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบ ให้ออกคิด แก้ไขและข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างสูง ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ และคุณดาวใจ อินทร์จันทร์ คุณสุพรรณ จิระรัตนธรรม ที่ได้ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไป ด้วยดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัวชาลวาลา ที่ให้การสนับสนุน และส่งเสริมด้านการเรียน และเป็นกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สุพัตรา สมานประธาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	13
2.2 โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	26
2.3 ทฤษฎีใหม่กับการศึกษา.....	44
2.4 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533).....	50
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	59
3.2 ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	59
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	175
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	177
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย.....	190
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	202
รายการอ้างอิง.....	204
ภาคผนวก.....	212
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	213
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย.....	215
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	220
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	248

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	อัตราเวลาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 แยกตามกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 5 กลุ่ม..... 52
2	จำนวนโรงเรียนแกนนำดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเขตการศึกษา 11..... 60
3	จำนวนจังหวัดและขนาดของโรงเรียนที่ใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์..... 62
4	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ..... 71
5	จำนวนและคำร้อยละของครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำแนกตามสถานภาพ..... 73
6	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเพศและอาชีพของบิดามารดา..... 75
7	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการเลือกรูปแบบกิจกรรม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว..... 77
8	จำนวนและคำร้อยละของผู้ครู จำแนกตามการเลือกรูปแบบกิจกรรม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว..... 79
9	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการเตรียมการ..... 82
10	จำนวนและคำร้อยละของผู้ครู จำแนกตามการเตรียมการ..... 85
11	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการปฏิบัติงานตามโครงการ..... 87
12	จำนวนและคำร้อยละของครู จำแนกตามการตามการปฏิบัติงานตามโครงการ..... 92
13	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการปฏิบัติกิจกรรมโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตาม รูปแบบที่ 1..... 98
14	จำนวนและคำร้อยละของครู จำแนกตามการปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามรูปแบบที่ 1..... 99
15	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการปฏิบัติกิจกรรมโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตาม รูปแบบที่ 2..... 101
16	จำนวนและคำร้อยละของครู จำแนกตามการปฏิบัติกิจกรรมโครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามรูปแบบที่ 2..... 102
17	จำนวนและคำร้อยละของนักเรียน จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ..... 109
18	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการประเมินผลโครงการ..... 117
19	จำนวนและคำร้อยละของครู จำแนกตามการประเมินผลโครงการ..... 119
20	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ

สารบัญตาราง (ต่อ)

บทที่		หน้า
	เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	121
21	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	127
22	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียน จำแนกตามปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรม โครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	136